

Transitie naar robuuste biologische aardappelrassen

1. Convenantpartners

Coöperatieve Vereniging Bionext

De biologische telers:

Bdeko
Biowad
Vereniging van Bioboeren Zuid West
Coöperatie Nedato
Nederlandse Biologische Aardappelpool
Biohuis
Biolimburg
Bio-NH

De biologische aardappelkwekers:

Agrico
HZPC
Meijer Potato
Plantera B.V
Den Hartigh
Europlant
Danespo
Geersing Potato Specialist
Carel Bouma biologisch pootgoed B.V.
Agroplant
Sloots Agri

Handel en verwerking:

Leo de Kock
Schaap Holland
Van Kampen Aardappelgroothandel
Landjuweel
3 Points Potato
Green Organics
BioNederland

De retail

Ekoplaza/Udea
Odin
Albert Heijn
Jumbo Supermarkten
Superunie
Lidl Nederland
Aldi

2. Overwegende dat:

- De aardappelziekte Phytophthora in het verleden grote schade heeft aangericht in de hele biologische aardappelteelt;

En dat er de afgelopen jaren het volgende bereikt is:

- De convenantpartners in 2017 een convenant hebben ondertekend om de transitie naar robuuste biologische aardappelrassen in gang te zetten;
- Er door de inzet van de convenantpartners in 2022 ruim 30 robuuste aardappelrassen beschikbaar zijn voor de biologische teelt;
- Het eerste convenant er toe heeft geleid dat in 2021 ongeveer 80% van de in Nederland geteelde biologische tafelaardappelen afkomstig zijn van robuuste rassen;
- In 2021 ongeveer 90% van de in Nederland geteelde biologische tafelaardappelen verkocht in de Nederlandse retail afkomstig zijn van robuuste rassen;
- Koper niet meer gebruikt wordt in de Nederlandse biologische aardappelteelt;
- Robuuste rassen kunnen leiden tot een besparing van meer dan 50% wat betreft gewasbescherming tegen Phytophthora in de gangbare teelt;
- Het convenant navolging heeft gekregen in het buitenland (België, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk).

En er de volgende uitdagingen zijn:

- De aardappelziekte Phytophthora in 2021 grote schade heeft aangericht bij biologische telers van vatbare en in mindere mate ook van robuuste rassen;
- Biologisch geteelde vatbare rassen kunnen zorgen voor een hoge Phytophthoradruk;
- In de biologische verwerkte aardappelproducten nog weinig robuuste rassen gebruikt worden;
- Er behoefte is aan een toename van robuuste rassen die geschikt zijn voor de verwerkende industrie;
- De rassen gebruikt voor de import en pootgoedaardappelen voor de export nog mondjesmaat afkomstig zijn van robuuste rassen;
- Het huidige robuuste rassenpakket grotendeels gestoeld is op enkelvoudige resistenties;

Omdat de convenantpartners de ambitie hebben de transitie naar 100% robuuste biologische aardappelrassen te voltooien komen de convenantpartners tot de volgende doelstellingen:

Doelstellingen van de samenwerking

- De convenantpartners realiseren gezamenlijk het doel van 100% robuuste biologische aardappelrassen van goede kwaliteit in de Nederlandse teelt, afzet (inclusief export) en import in 2026;
- De convenantpartners nemen hiertoe gelijktijdig maatregelen om de productie van pootgoed, de teelt, de afzet en de import van robuuste biologische aardappels verder op te schalen tot 100%;
- De convenantpartners nemen maatregelen om te zorgen dat vanaf 2026 alleen nog robuuste aardappels worden verkocht aan de Nederlandse biologische consument.

3. Activiteiten

Hiertoe ondernemen de verschillende convenantpartners de volgende activiteiten:

Aardappelkwekers (=pootgoedhandelshuizen)

- Breiden het aanbod van robuuste aardappelrassen voor de biologische teelt verder uit met rassen geschikt voor de tafel- en industriemarkt, met een nadruk op vastkokende, friet en chipsrassen;
- Werken aan het vergroten van de weerbaarheid op Phytophthora onder andere door de inzet van meervoudige resistenties voor een duurzamere robuustheid;
- Instrueren de aardappeltelers om resistentie management toe te passen bij alle biologische aardappelrassen en wijzen ze op de maatregelen die hiervoor nodig zijn;
- Overleggen jaarlijks met de andere convenantpartners over de voortgang en eventuele technische knelpunten.

De consumptie- en pootgoed aardappeltelers

- Breiden het aandeel robuuste biologische aardappelrassen in hun consumptieaardappelteelt gezamenlijk stapsgewijs uit tot 100% van het areaal in 2026;
- Stellen het doel om het aandeel robuuste biologische aardappelrassen in hun pootgoedteelt gericht op de export stapsgewijs uit te breiden tot 100% van het Nederlandse areaal in 2026;
- Maken afspraken met collega aardappeltelers binnen hun achterban over het toepassen van resistentie management;
- Organiseren jaarlijks demonstratievelden waar de verschillende robuuste rassen van de verschillende handelshuizen in het veld gedemonstreerd worden;
- Overleggen jaarlijks over de voortgang en eventuele knelpunten.

Handelsbedrijven en verpakkers van pootgoed en consumptieaardappelen

- Stimuleren de teelt van robuuste biologische poot- en consumptieaardappelen in Nederland en in gebieden die belangrijk zijn voor de Nederlandse import;
- Stimuleren de afzet van robuuste biologische poot- en consumptieaardappelen in Nederland en in gebieden die belangrijk zijn voor de Nederlandse export;
- Faseren de in- en verkoop van niet robuuste rassen bestemd voor de biologische sector vanaf 2026 volledig uit;
- Overleggen jaarlijks over de voortgang en eventuele knelpunten.

Retailers

- Stellen zich ten doel om het aandeel aan robuuste aardappels binnen vijf jaar te vergroten tot 100% van hun hele biologische assortiment;
- Vragen hun toeleveranciers om ook bij de productie van biologische verwerkte aardappelproducten (chips, friet, koelvers) gebruik te maken van robuuste rassen;
- Zeggen toe om robuuste biologische aardappelrassen actief te promoten;
- Stellen zich ten doel om vanaf 2026 jaarrond biologische tafelaardappelen van Nederlandse bodem te verkopen;
- Overleggen jaarlijks over de voortgang en eventuele knelpunten.

Verwerkers

- Geven vanaf 2022 bij de productie van biologische chips, friet en koelverse producten de voorkeur aan robuuste aardappelrassen;

- Streven er naar voor de productie van biologische chips, friet en koelverse producten 100% gebruik te maken van robuuste rassen in 2026;
- Overleggen jaarlijks over de voortgang en eventuele knelpunten.

Bionext

- Organiseert jaarlijks een bijeenkomst voor alle convenantpartners
- Monitort jaarlijks de activiteiten en de voortgang van de activiteiten van het convenant

4. Looptijd Convenant

Het convenant loopt vanaf het moment van ondertekenen door de partners op 16 november 2022 tot en met 31 december 2026.

Kader *robuust ras*

Overwegende dat:

- Biologische telers en afzetkanalen een grote diversiteit aan aardappelrassen nodig hebben voor verschillende teeltomstandigheden, teeltperioden en afzetmarkten;
- Robuuste rassen, rassen zijn die maximaal presteren onder verschillende (teelt en klimaat) omstandigheden, met minimale inputs;
- Phytophthora-weerbaarheid een essentiële eigenschap is voor een stabiele opbrengst in de biologische aardappelteelt;

Komen de convenantpartners tot de volgende definitie van robuuste rassen binnen het kader van dit convenant:

Robuuste rassen zijn rassen die constant presteren onder biologische teeltomstandigheden en een hoge weerbaarheid bezitten tegen Phytophthora

Lijst robuuste rassen

Om te komen tot een lijst robuuste rassen die aan bovenstaande definitie voldoet wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- Er worden geen rassen aan de lijst toegevoegd die geen weerbaarheid tegen Phytophthora hebben;
- Kwekers werken aan het vergroten van deze weerbaarheid door het veredelen van rassen met meervoudige resistenties.
- Rassen die op de lijst staan, maar geen weerbaarheid tegen Phytophthora hebben en waar een volwaardig alternatief voor beschikbaar is, in twee jaar tijd kunnen worden uit gefaseerd;
- Een commissie ziet jaarlijks toe op de beoordeling van de lijst robuuste rassen met behulp van bovenstaande criteria;
- Deze commissie bestaat uit een afvaardiging van de telers die de verschillende afzetkanalen vertegenwoordigen en onafhankelijk experts vanuit de WUR en het LBI